# T017 BD VIII 212-Q18-P17 Tạp-Kinh Xuất Diệu

*Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)*

KINH XUAÁT DIEÄU QUYEÅN 18

Phaåm 17: TAÏP (Phaàn 2)

Quy y Baäc Ñaïi Thaùnh Muoán thaáy baäc Sa-moân Giôø con muoán hoái loãi Toäi ñaõ gaây laâu nay. Luùc baáy giôø Ñöùc Theá Toân hieän laïi saéc töôùng oai thaàn choùi saùng. Ngaøi caàm tay Chæ Man daãn veà tinh xaù Kyø hoaøn, baûo caùc Tyø-kheo: –Caùc thaày haõy ñoä cho Chæ Man naøy thaønh Tyø-kheo. Nhö lôøi Phaät daïy, Chæ Man ñöôïc ñoä thaønh moät Ñaïo nhaân. Saùng hoâm sau, thaày ñaép y oâm baùt vaøo thaønh Xaù-veä khaát thöïc. Luùc baáy giôø, trong coång thaønh coù moät thôùt voi caùi mang thai saép sinh, nhöng chöa bieát khi naøo môùi sinh. Khi troâng thaáy thaày Sa-moân töø xa ñeán, ngöôøi chuû voi lieàn ra ñoùn röôùc vaø noùi: –Neáu thaày giuùp con voi sinh ñöôïc ngay baây giôø thì ñöôïc vaøo thaønh khaát thöïc, baèng khoâng coù khaû naêng giuùp voi sinh thì khoâng ñöôïc vaøo thaønh khaát thöïc. Thaày Tyø-kheo ñaùp: –Toâi tröôùc khoâng tuïng caâu chuù cho vieäc naøy. Xin oâng ñôïi moät chuùt, toâi veà choã Ñöùc Theá Toân hoïc thuoäc baøi chuù, roài trôû laïi ñaây maø ñoïc thaàn chuù giuùp con voi sinh nôû. Luùc aáy Tyø-kheo Chæ Man lieàn veà ngay choã Phaät, ñaàu maët laïy döôùi chaân Phaät, baïch: –Baïch Ñöùc Theá Toân, khi naõy, con vaøo thaønh khaát thöïc gaëp trong coång thaønh coù moät con voi caùi saép sinh, ngöôøi chuû voi muoán con ñoïc chuù giuùp söùc cho voi ñöôïc sinh, sau ñoù môùi ñöôïc ñi khaát thöïc. Cuùi mong Theá Toân daïy cho con baøi chuù aáy, giuùp con voi sinh, ñeå con ñöôïc ñi khaát thöïc. Ñöùc Phaät baûo Chæ Man: –Thaày haõy ñeán ñoù duøng lôøi naøy maø chuù nguyeän raèng: Giôø ñaây, toâi chí thaønh chuù nguyeän: “Töø khi sinh ra ñeán giôø, toâi chöa heà saùt sinh”. Nghe lôøi chí thaønh naøy, con voi seõ sinh ngay, khoâng nhôø nguyeân nhaân naøo khaùc. Luùc baáy giôø Öông-quaät-ma hoïc lôøi chuù aáy vôùi Phaät, lieàn ñeán chuù nguyeän cho voi, voi sinh con ñöôïc an oån. Luùc aáy, moïi ngöôøi ñeàu khen ngôïi: –Toát ñeïp thay! Thaät laø chuyeän laï luøng nhaát treân ñôøi naøy. OÂng Chæ Man naøy, töø tröôùc ñeán giôø gieát ngöôøi nhieàu khoâng keå xieát, theá maø ngaøy nay laïi töï chuù nguyeän raèng: Töø khi sinh ra ñeán giôø, toâi khoâng saùt sinh. Nghe lôøi chí thaønh naøy, khieán voi sinh ngay, khoâng nhôø nguyeân nhaân naøo khaùc… Thaày lieàn ñöôïc vaøo thaønh, daân chuùng trong caùc hang cuøng ngoõ heûm troâng thaáy Chæ Man ñeán, trong soá nhöõng ngöôøi aáy, hoaëc coù ngöôøi maø cha meï, anh em, vôï con hoï bò Chæ Man saùt haïi. Hoï ñeàu chaïy ñeán traû thuø, hoaëc caàm dao gaäy, ngoùi ñaù ñaùnh ñaäp Chæ Man nhöø töû, khieán ñaàu thaày chaûy maùu, thaân theå ñaày thöông tích, y raùch, baùt vôõ. Thaày voäi

böôùc nhanh ra khoûi thaønh, hoaøn toaøn khoâng xin ñöôïc moùn gì. Thaày veà choã Ñöùc Theá Toân, traùn laïy saùt chaân Phaät roài trình baøy vieäc aáy. Ñöùc Phaät bieát lyù do taïi sao Chæ Man phaûi chòu quaû baùo ñeán mau quaù vaäy. Ñöùc Theá Toân beøn töø töø noùi phaùp cho nghe, ngay taïi choã ngoài Chæ Man chöùng quaû

Tu-ñaø-hoaøn, cho ñeán quaû A-la-haùn, ñaày ñuû saùu thöù thaàn thoâng. Luùc baáy giôø vua Ba-tö-naëc lieàn nhoùm hoïp boán thöù binh: Binh ngöïa, binh xe, binh voi, binh boä, ñeå tieán ñaùnh Öông-quaät-ma-la ôû khu vöôøn kia. Nhöng vöøa ra khoûi thaønh Xaù-veä thì vua nghe ngöôøi ñi ñöôøng baûo nhau: –Teân cöôùp nguy hieåm Öông-quaät-ma-la kia ñaõ xuaát gia theo giaùo phaùp Nhö Lai vaø ñöôïc laøm Tyø-kheo roài. Vua ra leänh ngöøng binh vaø vaøo ngay tinh xaù Kyø hoaøn ñeå ra maét Ñöùc Theá Toân. Luùc aáy Ñöùc Phaät bieát nhaø vua ñang tôùi, Ngaøi lieàn duøng thaàn löïc che khuaát Öông- quaät-ma-la, khoâng ñeå hieån loä. Vua Ba-tö-naëc ñeán choã Ñöùc Theá Toân, traùn laïy döôùi chaân Ngaøi roài ngoài qua moät beân. Ñöùc Theá Toân bieát nhöng vaãn hoûi nhaø vua: –Ñaïi vöông trang bò ñaày ñuû chieán cuï, nhoùm hoïp boán thöù binh ñònh ñi ñaâu? Nhaø vua baïch Ñöùc Phaät: –Trong nöôùc coù teân cöôùp Öông-quaät-ma-la, y chieám cöù nôi hieåm yeáu, laøm giaëc baïo ngöôïc voâ ñaïo neân con nhoùm hoïp boán binh chuùng ñònh ñi tieâu dieät haén. Nhöng ñi doïc ñöôøng, con nghe ngöôøi ta baûo Öông-quaät-ma-la ñaõ ñöôïc Nhö Lai giaùo hoùa, ñöôïc xuaát gia. Chaúng hay ngöôøi aáy hieän giôø ôû ñaâu? Ñöùc Phaät bieát yù vua, Ngaøi lieàn thu veà thaàn tuùc ñeå vua troâng thaáy Öông-quaät-ma-la. Vöøa troâng thaáy, vua sôï haõi teù nhaøo xuoáng ñaát. Caùc quan ñôõ vua daäy, raûy nöôùc cho vua tænh. Ñöùc Phaät baûo vua: –Ñaïi vöông may maén chæ gaëp sôï haõi nhoû! Ngöôøi kia, giôø ñaõ chöùng quaû A-la-haùn roài. Neáu vua ñeán khu vöôøn aáy maø gaëp hình thuø tröôùc ñaây cuûa anh ta, coå ñeo traøng hoa keát baèng loùng tay, mình maåy dính maùu me, tay caàm göôm beùn, maët maøy hung aùc, thì ngay khi thaáy tim gan ñaïi vöông seõ vôõ naùt maø cheát ngay. Nhaø vua baïch Ñöùc Phaät: –Ngaøy nay, Ñöùc Nhö Lai haøng phuïc ngöôøi chöa ñöôïc haøng phuïc, hoùa ñoä ngöôøi chöa ñöôïc ñoä. Baïch Ñöùc Theá Toân, con ngöôøi aáy töøng gieát voâ soá maïng ngöôøi, nhöng taïi sao laïi chöùng quaû A-la-haùn ñöôïc? Ñöùc Phaät noùi: –Voâ khoå haïnh, coù tröôùc sau, coù chín muoài, chöa chín muoài, coù khôûi ñaàu coù chung cuoäc. Luùc baáy giôø, Ñöùc Theá Toân quaùn saùt nhaân duyeân ñôøi tröôùc, Ngaøi beøn noùi baøi keä naøy giöõa ñaïi chuùng: Ngöôøi tröôùc laøm aùc Duøng laønh daäp taét Soi saùng theá gian Maây tan traêng saùng. Ngöôøi tröôùc laøm aùc, duøng laønh daäp taét: Nhö chaøng Chæ Man kia, gieát haïi voâ soá ngaøn ngöôøi, nhôø taùm phaåm ñaïo cuûa Hieàn thaùnh dieät tröø toäi kia, caùc ñieàu aùc ñaõ saïch heát, hoaøn toaøn khoâng coøn goác reã, ñöôïc roát raùo thanh tònh, ñöôïc phaùp khoâng coøn sinh khôûi, cho neân noùi: Ngöôøi maø tröôùc ñaây laøm aùc, thì nay laáy phaùp laønh daäp taét toäi kia. Soi saùng theá gian, maây tan traêng saùng: Theá gian coù ba nghóa:

1. Chuùng sinh theá gian. 2. Khí theá gian. 3. AÁm theá gian. Nhö traêng muøa thu vôùi muoân sao vaây quanh, trong ñoù chæ coù vaàng traêng chieáu saùng xa gaàn, nhö thaày Tyø-kheo gaây nhieàu toäi aùc, nay caùc ñieàu aùc ñaõ heát, tu haønh thanh tònh, coù khaû naêng cöùu giuùp roäng lôùn ñoái vôùi ñaïi chuùng, cho neân noùi: Ngöôøi ñoù soi saùng coõi theá gian, nhö maây tan traêng saùng.

M Ngöôøi tröôùc laøm aùc Duøng laønh daäp taét Öa ñaém theá gian Haõy nhôù nghóa Khoâng. Ngöôøi tröôùc laøm aùc, duøng laønh daäp taét: Laøm vieäc aùc ñeàu do öa

ñaém. Vôï cuûa Phaïm chí laøm vieäc aùc ñoái vôùi Voâ Haïi ñeàu do taâm tham aùi, cho neân noùi: Ngöôøi tröôùc laøm aùc, duøng laønh daäp taét. Öa ñaém theá gian, haõy nhôù nghóa Khoâng: Taâm tham aùi saâu daøy vöõng chaéc, troâi laên trong ba coõi, chòu boán caùch sinh, ñi vaøo naêm ñöôøng, ñeàu do öa meán ñaém ñuoái, khoâng theå rôøi boû. Ngöôøi tu haønh phaân bieät bieát roõ hö voïng, khoâng chaân thaät, taát caû ñeàu vaéng laëng, khoâng ñaùng nöông caäy, cho neân noùi: Öa ñaém theá gian, haõy nhôù nghóa Khoâng.

M Tuoåi treû boû nhaø Sieâng tu phaùp Phaät Soi saùng theá gian Maây tan traêng saùng. Trong kheá kinh cuûa Phaät, coù thí duï veà ngöôøi naøi voi. Khi aáy, ngöôøi naøi voi, daïy ñaùm voi con: “Neáu ham vui nôi ñoàng troáng, khoâng bò ai kieàm cheá, thì phaûi cheát nôi ñoàng troáng aáy”. Laïi coù ñaùm voi lôùn tuoåi hôn, khoâng bò kieàm cheá, veà sau cuõng cheát treân caùnh ñoàng aáy. Caùc Tyø-kheo treû tuoåi cuõng gioáng nhö vaäy, khoâng ñöôïc daïy baûo neân phaûi boû maïng. Haïng Tyø-kheo tröôûng laõo, khoâng ñöôïc daïy baûo neân phaûi boû maïng. Caùc thaày Tyø- kheo neân bieát ôû ñaây cuõng nhö vaäy. Voi môùi lôùn ñöôïc huaán luyeän roài cheát, ñaùm voi lôùn tuoåi hôn ñöôïc huaán luyeän roài cheát. Tyø-kheo tuoåi treû ñöôïc daïy baûo roài cheát. Tyø-kheo tröôûng laõo ñöôïc daïy baûo, chöùng ñöôïc phaùp Thaùnh hieàn roài cheát. Tyø-kheo tuoåi treû haêng haùi tu phaùp Phaät, khoâng chuùt thieáu soùt loãi laàm, ñaày ñuû Phaät phaùp. Theá naøo laø ñaày ñuû? Laø vöôït thöù lôùp maø chöùng quaû Voâ thöôïng, cho neân noùi: Tuoåi treû boû nhaø, haêng haùi tu phaùp Phaät. Soi saùng theá gian, maây tan traêng saùng: Nhö traêng muøa thu soi khaép xa gaàn. M Tuoåi treû boû nhaø Sieâng tu phaùp Phaät Öa ñaém theá gian Haõy nhôù nghóa Khoâng. Tuoåi treû boû nhaø: Ngöôøi döùt boû tham duïc, öa ñaém ñöôïc caùc Trôøi, A-tu-luaân cung

kính haàu haï, caùc Da-löu-la, Caøn-ñaïp-hoøa ñeàu ñeán thôø phuïng, cuùng döôøng, cho neân noùi: Öa ñaém theá gian, haõy nhôù nghóa Khoâng.

M Soáng khoâng gaây phieàn Cheát khoâng buoàn lo Thaáy ñaïo, maïnh meõ Ñöôïc vaäy lo gì. Soáng khoâng gaây phieàn, cheát khoâng buoàn lo: Töø khi sinh ra ñeán giôø, khoâng saùt sinh, troäm caép, daâm daät, khoâng phaïm moïi ñieàu taø, khi saép cheát, thaàn thöùc laéng trong, khoâng kinh sôï, cuõng khoâng thaáy ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû. Khoâng thaáy aùc quyû, chæ thaáy caùc ñieàu laønh, cho neân noùi: Soáng khoâng gaây phieàn, cheát khoâng buoàn lo. Thaáy ñaïo, maïnh meõ, ñöôïc vaäy lo gì: Ngöôøi thaáy ñeá kia ñaõ thoaùt khoûi naêm naïn, duø soáng trong caûnh lo buoàn nhöng vaãn an nhieân voâ vi, cuõng khoâng buoàn than, keâu khoùc, sinh ra caùc khoå naõo, cho neân noùi: Thaáy ñaïo, maïnh meõ, ñöôïc vaäy lo gì.

M
Soáng khoâng gaây phieàn
Cheát khoâng buoàn lo
Thaáy ñaïo, maïnh meõ
Saùng soi baø con.

Soáng khoâng gaây phieàn, cheát khoâng buoàn lo: Töø khi sinh ra ñeán giôø, khoâng laøm moïi chuyeän aùc vì cha meï, anh em, baø con hoï haøng, cho neân noùi: Saùng soi baø con.

M Döùt phaùp nhô toái Hoïc phaùp saïch trong Qua vöïc, khoâng lui Khoâng nöông, ngaên döùt Khoâng coøn ñaém vui Döùt duïc, khoâng lo. Döùt phaùp nhô toái, theá naøo laø phaùp nhô toái? Ñaùp: Taát caû caùc keát söû troùi buoäc, buïi nhô, taát caû caùc phaùp baát thieän, phaùp lui suït. Caùc thöù ñaém nhieãm sinh töû seõ döùt, ñaõ döùt, döùt haún, cho neân noùi: Döùt phaùp nhô toái. Hoïc phaùp saïch trong: Theá naøo laø phaùp saïch trong? Ñaùp: Laø ngöøng yù, döùt yù, naêm caên, naêm löïc, thaàn tuùc, baûy giaùc yù, taùm chaùnh ñaïo, ba möôi baûy phaåm. Neáu coù phaùp naøo lìa sinh töû, ñöôïc ra khoûi ba coõi cuõng goïi laø phaùp saïch trong. Cho neân noùi: Hoïc phaùp saïch trong. Qua vöïc, khoâng lui: Vì sao goïi laø vöïc? Goïi vöïc laø vì noù laøm cho ngöôøi ta troâi laên trong ba coõi, sinh töû theâm nhieàu. Bôûi vöïc saâu naøy maø troâi laên maõi trong voøng sinh töû khoâng bieát bao nhieâu laàn, ñoïa trong ba ñöôøng taùm naïn, cho neân Ñöùc Theá Toân daïy: “Caàn phaûi thoaùt khoûi boán vöïc saâu maø caàu ñaïo Voâ thöôïng”. Cho neân noùi: Qua vöïc, khoâng lui. Khoâng nöông, ngaên döùt: Theá naøo laø nöông caäy? Nöông caäy laø nöông phaùp tham duïc, baát thieän. Theá neân, Nhö Lai baûo: “Boû nöông caäy, khoâng dính maéc, môùi goïi laø tu haønh chaân chính”. Cho neân noùi: Khoâng nöông, ngaên döùt.

Khoâng coøn ñaém vui: Khoâng ñaém nhieãm naêm thöù duïc laïc, gaàn guõi phaùp luaät Thaùnh hieàn, khoâng bao giôø lìa boû, cho neân noùi: Khoâng coøn ñaém vui. Döùt duïc, khoâng lo: Ngöôøi ta khoâng ñaït ñöôïc voâ vi ñeàu do coù taâm tham duïc, ñaém nhieãm nöõ saéc, sinh taâm nhôù nhung saéc ñeïp kia vôùi toùc, loâng, moùng tay, raêng, troøn tròa ñeïp ñeõ. Ngöôøi tu haønh phaûi giöõ taâm, döùt boû yù nghó aáy, duïc töôûng lieàn döùt, khoâng coøn laãy löøng, cho neân noùi: Döùt duïc khoâng lo.

M YÙ aùi duïc laø ruoäng Daâm, noä, si: haït gioáng Ai laøm vieäc cöùu ñôøi Ñöôïc phöôùc khoâng theå löôøng. YÙ aùi duïc laø ruoäng: Thí nhö ruoäng caèn ñaát hoang, neáu khoâng caûi taïo ñaát, thì coû tranh, naêng, coû oáng ñua nhau moïc lan traøn laøm haïi luùa non. Neáu luùa gioáng khoâng xanh toát thì khoâng truùng muøa. Ngöôøi ñaém nhieãm aùi duïc cuõng nhö vaäy, cho neân noùi: YÙ aùi duïc laø ruoäng. Daâm, noä, si: haït gioáng: Ngöôøi ñang tu taäp reøn luyeän ñöùc haïnh, phaûi thöôøng töï quaùn xeùt: “Neáu ngöôøi gieo gioáng coâng ñöùc thì phaûi gieo vaøo ñaâu ñeå ñöôïc quaû baùo toát?” Ñaùp: –Ngöôøi boá thí böôùc vaøo hoaøn toaøn Khoâng thì ít, maø ngöôøi boá thí böôùc vaøo Khoâng thì nhieàu. –Taïi sao boá thí böôùc vaøo Khoâng hoaøn toaøn ít? Ñaùp: –Caùc haøng ngoaïi ñaïo dò hoïc vaø Phaïm chí loõa theå Ni-kieàn töû… vaø ngöôøi ngu boá thí mong caàu phöôùc baùo, hoï chæ ñöôïc lôïi baèng moät phaàn möôøi saùu. Nhö ruoäng caèn haïi luùa toát, Phaïm chí coù haïnh nhô baån thì laøm haïi goác laønh, bò daâm, noä, si che phuû neân khoâng sinh ñaïo quaû, cho neân noùi: Daâm, noä, si laø haït gioáng. Ai laøm vieäc cöùu ñôøi ñöôïc phöôùc khoâng theå löôøng: Ñöùc Nhö Lai noùi veà phöôùc ñöùc cuûa vieäc boá thí cho Thaùnh chuùng. Trong ñaïi chuùng, coù ngöôøi dieät ñöôïc aùi duïc thì söï boá thí

cuûa hoï duø ít, vaãn ñöôïc phöôùc baùo voâ löôïng, ñöôïc quaû baùo nhieàu khoâng theå keå xieát, cho neân noùi: Ai laøm vieäc cöùu ñôøi ñöôïc phöôùc khoâng theå löôøng.

M Nhö maûnh ruoäng khoâ caèn Coû giaän döõ traøn lan Neân phaûi döùt giaän döõ Boá thí baùo voâ löôïng. Nhö maûnh ruoäng khoâ caèn, coû giaän döõ traøn lan: Taïi sao goïi laø ruoäng khoâ caèn? Goïi laø khoâ caèn laø vì khoâng nhöõng töï haïi mình coøn haïi keû khaùc. Töï haïi mình laø vì giaän döõ laãy löøng thì saéc maët bieán ñoåi, tính tình ñoåi khaùc, cho neân noùi töï haïi mình. Maø coøn haïi keû khaùc: giaän döõ laãy löøng thì laøm haïi keû khaùc, cho ñeán boû maïng. Vò aáy noùi: Nhö maûnh ruoäng khoâ caèn, coû giaän döõ traøn lan. Neân phaûi döùt giaän döõ, boá thí baùo voâ löôïng: Ngöôøi ta do giaän döõ veà sau phaûi chòu quaû baùo cuûa söï giaän döõ. Ngöôøi ta do giaän döõ maø maát nöôùc, tan nhaø. Traùi laïi, ngöôøi laøm vieäc nhaân nghóa, ban boá phöôùc ñöùc maø khoâng giaän döõ thì ñöôïc phöôùc voâ löôïng, cho neân

noùi: Neân phaûi döùt giaän döõ, boá thí baùo voâ löôïng.

M Nhö maûnh ruoäng khoâ caèn Coû ngu si moïc ñaày Neân phaûi döùt ngu si Thì ñöôïc baùo voâ löôïng. Nhö maûnh ruoäng khoâ caèn, coû ngu si moïc ñaày: Nhö ngöôøi muø khoâng troâng thaáy cao nguyeân hay ñoàng baèng, cuõng khoâng thaáy maøu toát maøu xaáu, xanh vaøng ñoû traéng. Caùc loaïi chuùng sinh naøy cuõng gioáng nhö vaäy, bôûi bò voâ minh taêm toái töï troùi buoäc neân khoâng thaáy phaùp Töù ñeá, phaùp thieän, baát thieän. Noù che laáp trí tueä saùng suoát vaø ba möôi baûy phaåm ñaïo. Ngoaïi ñaïo dò hoïc vaø caùc Phaïm chí bò si meâ che laáp, khoâng bieát ñaïo chaân chaùnh. Thaùnh chuùng cuûa Nhö Lai hoaøn toaøn khoâng bò söï troùi buoäc aáy, cho neân noùi: Nhö maûnh ruoäng khoâ caèn, coû ngu si moïc ñaày. Neân phaûi döùt ngu si, thì ñöôïc baùo voâ löôïng: Ngöôøi tu haønh muoán thoaùt khoûi ngu si, thì phaûi tìm nôi ñaâu? Ñaùp: –Thì phaûi tìm nôi Thaùnh chuùng cuûa Nhö Lai. Vì sao? Vì Thaùnh chuùng ñaõ quaùn xeùt ngoïn ngaønh, hoaëc lôùn, hoaëc nhoû, hoaëc toát, hoaëc xaáu. Phaân bieät boán ñeá baèng maét saùng toû, trí giaùc, khoâng maûy may sai chaïy. Boá thí cho Thaùnh chuùng cuûa Nhö Lai laø moät taäp theå, khoâng coøn ai ngu si neân ñöôïc phöôùc voâ löôïng, cho neân noùi: Neân phaûi döùt ngu si, thì ñöôïc baùo voâ löôïng.

M Nhö maûnh ruoäng khoâ caèn Coû kieâu maïn moïc ñaày Neân phaûi döùt kieâu maïn Thì ñöôïc baùo voâ löôïng. Nhö maûnh ruoäng khoâ caèn, coû kieâu maïn moïc ñaày: Ngoaïi ñaïo dò hoïc raát kieâu maïn. Cho neân Nhö Lai noùi baøi keä raèng: Baø-la-moân kieâu maïn Khi ñôøi naøy cheát ñi Seõ sinh trong saùu ñöôøng Gaø, heo, choù, soùi, löøa, Ñòa nguïc nöõa laø saùu. Boá thí cho nhöõng ngöôøi naøy thì khoâng ñöôïc phöôùc baùo gì, cho neân noùi: Nhö maûnh ruoäng khoâ caèn, coû kieâu maïn moïc ñaày. Neân phaûi döùt kieâu maïn, thì ñöôïc baùo voâ löôïng: Trong Ñaïi phaùp cuûa Nhö Lai phaûi döùt boû kieâu maïn (phaùch loái). Nhö khi ñaép y, oâm baùt vaøo laøng khaát thöïc thì töï nhuùn mình nhö coâ gaùi doøng Chieân-ñaø-la, duø maëc aùo quyù, giaù trò caû ngaøn vaøng ñi nöõa, nhöng khi coâ ñeán nhaø ngöôøi khaùc cuõng

phaûi töïa cöûa ñöùng chôø, chöù khoâng daùm böôùc voâ nhaø. Thaày Tyø- kheo khoâng kieâu maïn cuõng nhö vaäy, voán xuaát thaân töø doøng hoï giaøu sang nhöng töï kham khoå, tu theo phaùp khaát só, cheá ngöï taâm yù nhö caàm göôm beùn, tay oâm bình baùt nhö ngöôøi ñi xin aên trong xaõ hoäi. Ngöôøi trong coõi Dieâm-phuø-lôïi naøy laáy maùi toùc laøm ñeïp thì Sa- moân cuûa ta laïi caïo boû raâu toùc. Ngöôøi trong coõi Dieâm-phuø-lôïi tham nhieàu ñoà maëc thì

haøng Sa-moân trong saïch laïi nhuoäm y cuûa mình thaønh maøu saéc xaáu. Ngöôøi trong coõi Dieâm-phuø-lôïi, ai phaïm toäi môùi bò ñaøy vaøo nuùi saâu, coøn Sa-moân thì laáy nuùi saâu, röøng raäm laøm nhaø. Ngöôøi khoâng tham duïc giöõ haïnh nhö theá, huoáng gì laø ngöôøi höôùng quaû maø taâm coù theå ñoåi dôøi hay sao? Cho neân noùi: Neân phaûi döùt kieâu maïn, thì ñöôïc baùo voâ löôïng.

M Nhö maûnh ruoäng khoâ caèn Coû tham duïc moïc ñaày Neân phaûi döùt tham duïc Thì ñöôïc baùo voâ löôïng. Nhö maûnh ruoäng khoâ caèn, coû tham duïc moïc ñaày: Ngöôøi coù taâm keo kieät tham lam ñeán cheát cuõng khoâng thay ñoåi. Coù khi do keo kieät tham lam maø bò cheát yeåu. Cho neân ngöôøi hieåu bieát thì döùt boû keo kieät, tham lam, cho neân noùi: Nhö maûnh ruoäng khoâ caèn, coû tham duïc moïc ñaày. Vì theá neân phaûi döùt boû tham duïc, thì ñöôïc baùo voâ löôïng.

M Saùu, vua taêng thöôïng Ñöùng ñaàu ñaém nhieãm Khoâng nhieãm, giaûi thoaùt Nhieãm laø ngu si. Saùu, vua taêng thöôïng: Sao goïi laø vua? Ñoù laø yù thöùc. Theo thöù lôùp maø ñeám thì noù ñöùng thöù saùu, tính ngöôïc, cuõng laø saùu. Noùi taêng thöôïng laø bôûi khi yù thöùc taùc ñoäng thì naêm thöùc kia ñoäng theo thaønh naêm caên. Coù theå noùi taát caû hoaït ñoäng cuûa caùc giaùc quan ñeàu bôûi yù thöùc taïo ra, nhö trong kheá kinh cuûa Phaät noùi thì, naêm giaùc quan, moãi giaùc quan ñeàu coù caûnh giôùi, chuùng khoâng laãn loän nhau, cuõng khoâng xaâm laán nhau. YÙ thöùc ñöùng ñaàu naêm giaùc quan, bôûi noù coù maët trong naêm giaùc quan aáy, sai khieán naêm giaùc quan khoâng bao giôø ngöng hoaït ñoäng. Trong naêm caên thì yù thöùc vöôït hôn vaø nhieäm maàu, vì theá goïi noù laø vua. Cho neân noùi: Saùu laø vua taêng thöôïng. Ñöùng ñaàu ñaém nhieãm: Sao goïi laø nhieãm? Nhieãm laø nhieãm saéc, thanh, höông, vò, xuùc, phaùp, cho neân noùi: Ñöùng ñaàu ñaém nhieãm. Khoâng nhieãm, giaûi thoaùt: Theá naøo laø khoâng nhieãm? Khoâng nhieãm laø baäc A-la-haùn. Tuy noùi baäc Tu-ñaø-hoaøn, caùc buïi nhô saïch heát, ñöôïc maét phaùp trong saïch, nhöng chöa hoaøn toaøn trong saïch. Phaûi laø baäc A-la-haùn môùi trong saïch hoaøn toaøn, cho neân noùi: Khoâng nhieãm thì giaûi thoaùt. Nhieãm laø ngu si: Bôûi keû ngu soáng maõi theo thoùi quen, meâ ñaém vaøo saéc, thanh, höông, vò, xuùc, phaùp. Ñieàu ñaùng suy nghó thì khoâng suy nghó, cho neân noùi: Nhieãm laø ngu si.

M Döïng xöông coát laøm thaønh Maùu huyeát ñeå toâ traùt Cöûa giaùc quan môû heát Giaëc keát söû tung hoaønh. Döïng xöông coát laøm thaønh, maùu huyeát ñeå toâ traùt: Thaønh ôû ñaây nghóa laø laáy thaân naêm aám laøm vaùch töôøng, xöông coát laø raøo vaùch toâ baèng maùu. Neáu ñem moïi caùi beân

trong naøy phôi baøy ra ngoaøi thì sinh khôûi quaùn aùc loä, khoâng ñaém nhieãm thaân, khôûi yù töôûng khoâng ñaùng öa thích, bôûi vì ñoù chæ laø lôùp da che phuû xöông coát taïo ra hình daùng ñeïp ñeõ. Ngöôøi hieåu bieát quaùn xeùt thì thaáy khoâng coù moät vaät gì ñaùng tham, cho neân noùi: Döïng xöông coát laøm thaønh, maùu huyeát ñeå toâ traùt. Cöûa giaùc quan môû heát, giaëc keát söû tung hoaønh: Maét môû nhaän laáy hình töôïng beân ngoaøi. Hoûi: –Ai môû? Ñaùp: –Do khoâng suy nghó neân khieán giaëc keát söû xaâm nhaäp cöôùp ñi cuûa caûi caên laønh. Tai, muõi, mieäng, thaân, taâm cuõng nhö vaäy. YÙ caên môû roäng ra neân giaëc keát söû môùi xaâm nhaäp, cho neân noùi: Cöûa giaùc quan môû heát, giaëc keát söû tung hoaønh.

M Coù duyeân thì theâm khoå Quaùn ba nhaân troùi buoäc Döùt boû nhôø Thaùnh chuùng Tröø ngu khoâng töø ngoaøi. Coù duyeân thì theâm khoå: Ñôøi tröôùc coù nhaân duyeân ñôøi naøy theâm khoå. Ñôøi tröôùc neáu khoâng coù nhaân duyeân thì khoå töø ñaâu maø sinh? Nhö coù suoái nguoàn chaûy ra môùi thaønh soâng, ngoøi. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, vì ñôøi tröôùc coù nhaân duyeân cho neân khoå phaùt sinh, daàn daàn taêng leân ñeán boán traêm leû boán hoaïn naïn, cho neân noùi: Coù duyeân thì theâm khoå. Quaùn ba nhaân troùi buoäc: Nhö keû ngu bò giam haõm vaø bò sai laøm vieäc khoâng ôû yeân. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, laø thaân naêm aám laãy löøng bò keát söû troùi buoäc, öu saàu khoå naõo sai khieán taâm thöùc khoâng ñeå ñöùng yeân. Roài laïi bò boán traêm leû boán beänh, cho neân noùi: Quaùn ba nhaân troùi buoäc. Döùt boû nhôø Thaùnh chuùng: Muoán boá thí vôùi loøng tin phaûi ñeán trong ñaïi chuùng, thí ít maø ñöôïc phöôùc nhieàu. Nhö baäc tröôïng phu khoûe maïnh coù khaû naêng ñaùnh lui keû ñòch beân ngoaøi, môùi goïi laø maïnh meõ, laïi ñöôïc ban thöôûng, vöôït treân moïi ngöôøi. Chuùng Thaùnh hieàn cuûa Nhö Lai cuõng nhö vaäy, nhö bieån caû thu naïp nöôùc muoân soâng cuõng khoâng boû moät doøng nöôùc nhoû naøo. Thaùnh chuùng aáy, neáu coù ai ñeán cuùng döôøng thì cuõng khoâng laáy laøm vui, neáu khoâng coù ai ñeán cuùng döôøng thì cuõng khoâng laáy laøm buoàn, cho neân noùi: Döùt boû nhôø Thaùnh chuùng. Tröø ngu khoâng töø ngoaøi: Ngöôøi ngu meâ treân theá gian ñaõ ñieân ñaûo töø laâu nay, chaáp coù toâi, ta, tham ñaém naêm aám, cho laø thaân thaät coù. Nhö coù ngöôøi chöa heà bò raén ñoäc caén neân khoâng chòu neù traùnh. Ngöôøi khoâng bieát mình bò keát söû troùi buoäc, neân cöù gaây taïo nghieäp. Töø ñoù, bò buïi nhô beân ngoaøi nhuoám baån, cho neân noùi: Tröø ngu khoâng töø ngoaøi. Vì sao goïi laø taïp? Noùi taïp laø bôûi nghóa cuûa caùc baøi keä ñöôïc giaûng noùi khaùc nhau. Caùc baøi keä khaùc coù nghóa ñôn giaûn khoâng ñoàng vôùi ôû ñaây noùi, cho neân noùi laø taïp. M Phaåm 18: THUÛY Taâm tònh ñöôïc nieäm Khoâng coøn tham vui Ñaõ qua vöïc si

Nhö nhaïn boû ao. Taâm tònh ñöôïc nieäm, khoâng coøn tham vui: Buoäc taâm vaøo söï thanh tònh, thöôøng tìm phöông caùch hay nhaát ñeå ra khoûi ba coõi. Quaùn xeùt söï sinh töû nhö huyeãn, nhö hoùa, thöôøng hay lo sôï, taâm nhö löûa ñoát, cho neân noùi: Taâm tònh ñöôïc nieäm, khoâng coøn tham vui. Nhö nhaïn boû ao: Bieát trong ao aáy coù nhieàu vieäc ñaùng sôï, laïi bò thôï saên thöôøng ñeán gaây kinh hoaøng, neân chim choùc boû ao, bay ñi nôi khaùc, traùnh caùc hoaïn naïn kia, cho neân noùi: Nhö

nhaïn boû ao. Ñaõ qua vöïc si: Vöïc ngu si che laáp ñeán taän xöông tuûy, phaûi tìm phöông caùch döùt saïch chuùng khoâng ñeå soùt, cho neân noùi: Ñaõ vöôït qua vöïc ngu si, nhö chim nhaïn kia, töø treân khoâng taïm ñaùp xuoáng, tìm caùch ra khoûi ñöôøng aùc, ñeán nôi voâ vi. Thí nhö chim nhaïn nghóa laø sôï caùc thöù chim bay treân trôøi, neù traùnh nhöõng söï nguy hieåm aáy maø tìm nôi voâ vi, cho neân noùi: Thí nhö chim nhaïn. Töø treân khoâng taïm thôøi ñaùp xuoáng nghóa laø coù khaû naêng bay xa gaàn, khoâng coù gì caûn trôû, traùnh nguy hieåm, ñeán nôi an oån. Cho neân noùi töø treân khoâng taïm thôøi ñaùp xuoáng, ñeå tìm caùch ra khoûi ñöôøng aùc, ñeán nôi voâ vi. Ñeä töû Hieàn thaùnh cuûa Ñöùc Nhö Lai Ñaúng Chaùnh Giaùc, döùt boû ñieàu aùc cho ngöôøi, tìm caùch ra khoûi ñöôøng döõ, tu theo nghieäp laønh, döùt boû taát caû keát söû. Cho neân noùi tìm caùch ra khoûi ñöôøng aùc, ñeán nôi voâ vi, cuõng goïi laø Neâ-hoaøn döùt heát phieàn naõo, khoâng coøn sinh dieät, moïi ñaém nhieãm ñeàu ñöùt heát, thöôøng toàn khoâng bieán ñoåi, cuõng khoâng bò maát ñi. Ngöôøi tu haønh ñöôïc ñònh, bò giaø beänh eùp ngaët, boán traêm leû boán thöù beänh thöôøng laøm khoå thaân mình, nhaøm chaùn thaân boán ñaïi, xaû boû thaân naêm aám, ñeán choán voâ vi.

M Khoâng tu phaïm haïnh Treû khoâng chöùa cuûa Keû ngu ham nguû, Thuû cuõ, khoâng ñoåi. Moät thuôû noï, Ñöùc Phaät ngöï trong khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù- veä. Luùc baáy giôø Ñöùc Theá Toân ñaép y, oâm baùt, Ngaøi cuøng thò giaû laø A-nan thaáy trong coõi Dieâm-phuø coù hai cuï giaø oám yeáu luïm cuïm caát böôùc. Thaáy vaäy, Ñöùc Theá Toân mæm cöôøi. Baáy giôø, ngaøi A-nan söûa laïi y phuïc, goái phaûi quyø saùt ñaát, chaép tay baïch Phaät: –Ñöùc Phaät khoâng mæm cöôøi moät caùch voâ côù. Ngaøi mæm cöôøi chaéc chaén coù lyù do, xin Ngaøi noùi yù nghóa. Ñöùc Phaät baûo A-nan: –OÂng coù thaáy hai cuï giaø thaân töôùng ñaõ giaø nua caèn coãi kia khoâng? Neáu nhö hai cuï giaø naøy, ôû trong nöôùc Xaù-veä naøy, töø luùc coøn treû bieát ñeå daønh cuûa caûi thì hoï laø ngöôøi giaøu baäc nhaát trong nöôùc Xaù-veä. Neáu hoï töø boû gia nghieäp vôï con, xuaát gia hoïc ñaïo, thì thaønh baäc A-la-haùn. Neáu thuôû nhoû ñeå daønh cuûa caûi thì ngaøy nay, hai cuï giaø naøy cuõng trôû thaønh ngöôøi giaøu ñöùng thöù nhì, trong thaønh Xaù-veä naøy. Neáu xuaát gia hoïc ñaïo thì cuõng chöùng quaû A- na-haøm. Neáu hai cuï giaø naøy tuoåi trung nieân, ñeå daønh cuûa caûi ñeán baây giôø, thì hoï cuõng ñuû söùc trôû thaønh ngöôøi giaøu ñöùng thöù ba. Neáu xuaát gia hoïc ñaïo thì hoï cuõng chöùng quaû Tö- ñaø-haøm. Ta xoùt thöông hai cuï giaø naøy ñi ngöôïc vôùi öôùc mong ban ñaàu, boû goác theo ngoïn, cho neân giôø ñaây ñoùi reùt khoå nhoïc, muoân thöù tai öông uøa ñeán. Ñöùc Theá Toân quaùn xeùt yù nghóa ñoù vaø laøm ngoïn ñeøn saùng lôùn cho chuùng sinh ñôøi

sau neân ôû tröôùc ñaïi chuùng, Ngaøi noùi baøi keä: Khoâng tu phaïm haïnh Treû khoâng daønh cuûa Nhö haïc bôø ao Ñöùng ñoù ích gì? Nhö con haïc giaø ñöùng rình beân boà ao chôø caù nhaûy leân bôø moå aên, suoát ngaøy meät moûi chôø ñôïi, nhöng khoâng bao giôø ñöôïc caù aên, chôø maõi khoâng thoâi, töï ñi ñeán caùi cheát. Giaø coù loái soáng cuûa giaø, treû coù söùc soáng cuûa treû. Con haïc kia laáy loái soáng luùc giaø xöû söï nhö coøn treû, neân suoát ngaøy khoâng coù caù aên, bôûi noù

cöù nghó loái baét caù luùc coøn treû, khoâng ngôø caùi giaø ñaõ ñeán roài. Hai cuï giaø lôùn tuoåi kia cuõng gioáng nhö vaäy, töï nhôù laïi luùc trai traùng, hoï chæ lo ca muùa vui chôi baøi baïc, khoâng bieát nghó tôùi caùi giaø cuûa ngaøy nay. Roài oâm goái ngoài xoåm, nhôù laïi bao vieäc ñaõ qua, khoâng chòu soáng theo loái giaø, cöù maõi nhôù thôøi trai treû, neân bò noù löøa gaït muoân ñieàu, cho neân noùi: Nhö haïc rình moài bôø ao, ñöùng maõi ôû ñoù, coù ích gì. M Chôù khinh aùc nhoû Gaây hoïa khoâng löôøng Gioït nöôùc tuy nhoû Laâu daàn ñaày hoà Toäi loãi traøn ñaày Cuõng töø toäi nhoû. Chôù khinh thöôøng ñieàu aùc nhoû, bôûi noù seõ gaây hoïa khoân löôøng: Ngöôøi ta laøm vieäc aùc, duø nhoû nhöng chôù neân coi thöôøng, nhö raén rít ñoäc duø nhoû, nhöng chuùng caén cheát ngöôøi, bôûi chaát ñoäc ngaám khaép cô theå maø boû maïng. Thuoác ñoäc duø ít nhöng ngöôøi naøo aên phaûi laø cheát ngay. ÔÛ ñaây cuõng vaäy, laøm vieäc aùc duø nhoû, nhöng noù haïi ñeán chaùnh haïnh cuûa ngöôøi tu, khieán ta khoâng ñeán ñöôïc choã roát raùo, bôûi khoâng lo nghó ñeán ngaøy mai neân phaûi chòu quaû baùo. Ngaøy qua ngaøy, khoâng chòu söûa ñoåi, khoâng nghó ñeán vieäc döùt boû ñieàu aùc neân chuùng caøng theâm lôùn, cho neân noùi: Chôù khinh thöôøng ñieàu aùc nhoû, bôûi noù seõ gaây hoïa khoân löôøng. Gioït nöôùc tuy nhoû, laâu daàn ñaày hoà: Nhö hoà chöùa nöôùc lôùn höùng töøng gioït nhoû xuoáng, töøng gioït noái nhau daàn daàn cuõng ñaày hoà. Cho neân noùi: Gioït nöôùc tuy nhoû, laâu daàn ñaày hoà. Toäi loãi traøn ñaày, cuõng töø toäi nhoû: Keû ngu soáng theo thoùi quen töø nhoû ñeán lôùn, ngaøy naøy qua ngaøy khaùc ham chôi theo thoùi aáy khoâng ngôø tai hoïa ñeán, cho neân noùi: Toäi loãi traøn ñaày, cuõng töø toäi nhoû maø ra. M Chôù khinh laønh nhoû Cho laø khoâng phöôùc Gioït nöôùc tuy nhoû Laâu daàn ñaày hoà Phöôùc baùo traøn ñaày Cuõng töø phöôùc nhoû. Chôù khinh laønh nhoû, cho laø khoâng phöôùc: Nhö coù ngöôøi hieàn thieän ñeán chuøa thaùp leã baùi caàu phöôùc, hoaëc thaép nhang, ñoát ñeøn saùng, queùt doïn saïch seõ, hoaëc ca muùa xöôùng haùt,

treo phöôùn loïng baèng luïa töø moät ñoàng tieàn trôû leân. Laïi khuyeán khích moïi ngöôøi, khieán hoï phaùt taâm boá thí. Töø moät voác trôû leân, cuùng döôøng Thaùnh chuùng. Hoaëc cuùng döôøng caønh döông, nöôùc tinh khieát vôùi loøng thanh tònh. Hoaëc chaâm daàu môõ cho ñeøn saùng maõi. Nhöõng vieäc laøm nho nhoû nhö vaäy, nhöng chôù coi thöôøng, bôûi döïa vaøo loøng chí thaønh maø ñöôïc quaû baùo voâ löôïng. Nhö thaép moät ngoïn ñeøn xua tan boùng toái trong nhaø, khoâng thaáy daáu veát boùng toái, nhö thaép loaïi nhang thôm quyù giaù ñeå xua tan muøi hoâi thoái, khoâng bieát muøi hoâi aáy tan bieán ñi ñaâu, göôm beùn duø nhoû nhöng chaët ñöôïc caây ñoäc to. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, ngöôøi laøm ñieàu laønh duø ít, nhöng coù coâng naêng tröø ñöôïc toäi naëng, phöôùc ñoù giuùp hoï qua laïi coõi trôøi, coõi ngöôøi, khoâng coøn khoå naõo. Töø ñoù, bieát hoï ñöôïc phöôùc voâ löôïng, hieän taïi coù theå bieát, nhö töøng gioït nöôùc nhoû noái nhau khoâng döùt maø daàn daàn ñaày hoà. Ngöôøi maïnh meõ laøm vieäc phöôùc thì daàn daàn thaønh töïu, cho neân noùi: Phöôùc baùo traøn ñaày, cuõng töø phöôùc nhoû.

M Nhö ngöôøi muoán sang soâng Phaûi coät beø cho chaéc Noùi qua nhöng khoâng qua Ngöôøi thoâng thaùi qua roài. Phaûi coät beø cho chaéc: Nhö chuùng sinh muoán

vöôït qua vöïc saâu thì hoï keát beø maø qua, hoaëc duøng ghe baàu duïc maø qua, hoaëc duøng traùi noåi, ghe nhoû maø qua hoaëc duøng coû caây laøm beø, ñeàu ñöôïc qua bôø beân kia, khoâng coù gì trôû ngaïi, cho neân noùi: Nhö ngöôøi muoán sang soâng, phaûi coät beø cho chaéc. Noùi qua nhöng khoâng qua: Vöïc saâu aùi duïc nhö vöïc nöôùc saâu chaûy ra thaønh soâng, chaûy ñeàu theá giôùi cho ñeán ba coõi, ñeán boán loaøi, khaép naêm ñöôøng. Laïi chaûy ñeán saéc, thanh, höông, vò, xuùc, phaùp cho neân noùi: Noùi qua nhöng khoâng qua. Ngöôøi thoâng thaùi qua roài: Ngöôøi thoâng thaùi chæ cho Phaät, Bích-chi-phaät. Nhöõng vò naøy duø ñaõ vöôït qua vöïc saâu cuoäc ñôøi nhöng ñoù khoâng phaûi chuyeän laï. Vì sao? Vì vöïc thaúm cuûa cuoäc ñôøi laø khoâng cuøng, ai vöôït qua ñöôïc vöïc thaúm aùi duïc thì ñoù môùi laø chuyeän laï, cho neân noùi: Ngöôøi thoâng thaùi qua roài. Phaät, Theá Toân qua soâng Phaïm chí qua bôø kia Tyø-kheo xuoáng vöïc taém Thanh vaên keát chaët beø. Thuôû xöa, coù hai kieán truùc sö Phaïm chí, hoï xaây caát ngoâi thaønh Ba-la-lò-phaát-ña-la to lôùn. Coâng vieäc xaây caát trang trí ñaõ xong, hoï lieàn thænh Ñöùc Phaät vaø Taêng chuùng vaøo thaønh ñeå cuùng döôøng, nhöng chöa ñaët teân cho caùc coång ra vaøo. Vò Phaïm chí thaàm nghó: “Neáu Sa-moân Cuø-ñaøm töø cöûa naøy ñi ra thì ñaët teân laø cöûa Cuø-ñaøm”. Coøn nhö Ñöùc Nhö Lai ñeán töø soâng Haèng thì neân ñaët teân bôø nöôùc aáy laø beán Cuø-ñaøm. Khi aáy, Phaïm chí laïi suy nghó: “Neáu qua soâng thì khoâng bieát Nhö Lai duøng phöông tieän gì, Ngaøi duøng beø hay duøng ghe baàu duïc, hay duøng traùi noåi, hay duøng ghe nhoû”. Luùc baáy giôø, Ñöùc Theá Toân bieát nhöõng yù nghó trong taâm Phaïm chí neân Ngaøi lieàn duøng naêng löïc thaàn thoâng thình lình bay qua soâng vôùi chuùng Taêng. Khi aáy, giöõa ñaïi chuùng, Ñöùc Theá Toân noùi baøi keä: Phaät, Theá Toân qua soâng Phaïm chí qua bôø kia Tyø-kheo xuoáng vöïc taém Thanh vaên keát chaët beø.

Ñöùc Phaät noùi keä xong, caùc Tyø-kheo trôû veà tinh xaù. Phaïm chí nghe nhöõng lôøi Phaät daïy, hoï vui möøng laøm theo.

M Suoái duøng laøm gì? Nöôùc thöôøng ñaày yeân Nhoå goác reã aùi Coøn mong muoán gì? Suoái naøy duøng vaøo vieäc gì, nöôùc thöôøng ñaày, ñöùng yeân: Ba coõi coi nhö suoái, aùi duïc cuõng laø suoái. Nöôùc thöôøng ñaày, ñöùng yeân laø taát caû moïi keát söû ñeàu nhoùm hoïp trong suoái aùi duïc, cho neân noùi suoái duøng laøm gì, nöôùc thöôøng ñaày, ñöùng yeân? Nhoå goác reã aùi, coøn mong muoán gì: Ngöôøi tu haønh coù khaû naêng nhoå saïch goác reã aùi duïc, khoâng coøn sinh töû. Nhö loaïi caây ñoäc haïi, reã noù hoaøn toaøn bò ñaøo leân heát, khoâng coøn soáng ñöôïc, cuõng khoâng coù laù caønh, aùi duïc cuõng nhö vaäy, goác reã noù bò ñaøo leân heát, khoâng coøn caønh laù. Coøn mong muoán gì laø khoâng coøn thoï thaân, khoâng coøn taùi sinh ñôøi sau, cho neân noùi: Coøn mong muoán gì.

M Taøi coâng laùi thuyeàn Thôï cung söûa söøng Thôï moäc baøo goã Ngöôøi trí ñieàu thaân. Taøi coâng laùi thuyeàn: Söûa laïi caây ñaø cho chaéc, traùm bít loã thuûng khoâng cho nöôùc ròn vaøo, ñeå ñöa ngöôøi ôû bôø beân naøy sang bôø beân kia. Thôï laøm cung noû thì söûa uoán caùc daây gaân cho aên khôùp vôùi ñaàu söøng, khi löûa noùng, caùc daây gaân khoâng bò ñöùt, cho neân noùi: Taøi coâng laùi thuyeàn, thôï

cung noû uoán naén söøng. Thôï moäc baøo goã: Daây möïc caêng thaúng, cao thaáp nhö nhau, yù muoán, xaây döïng nhaø cöûa ñöôïc thaønh töïu, cho neân noùi: Thôï moäc baøo goã. Ngöôøi trí ñieàu thaân: Thöôøng soáng vôùi chaùnh giaùo, khoâng huûy phaïm phaùp luaät. Tìm caàu nghóa vò, hoïc phaùp cuûa baäc thöôïng nhaân, cho neân noùi: Ngöôøi trí ñieàu thaân.

M Gioáng nhö suoái saâu Trong ngoaøi trong suoát Nghe phaùp nhö vaäy Ngöôøi trí vui möøng. Nhö suoái nöôùc saâu, trong ngoaøi trong suoát: Noùi keä laø vì qua thí duï, ngöôøi trí seõ töï hieåu. Hoaëc coù suoái saâu nhöng khoâng trong, thöôøng ñuïc, cuõng coù suoái vöøa saâu vöøa trong, töï soi chieáu moïi hình aûnh, cho neân noùi: Gioáng nhö suoái saâu, trong ngoaøi trong suoát. Nghe phaùp nhö vaäy, ngöôøi trí vui möøng: Thuôû xöa, coù vò vua nhaøm chaùn saùch vôû vaø söï nghieäp ôû ñôøi, oâng ñeán chuøa thaùp, nghe giaûng chaùnh phaùp. Luùc aáy, coù thaày Tyø- kheo teân laø Töôïng Löïc ñaõ chöùng quaû A-la-haùn, theo thöù lôùp ñeán phieân noùi phaùp. Luùc aáy vò vua naøy ñaàu truøm khaên, chaân mang giaøy vaøo trong chuùng nghe phaùp. Vò Tyø-kheo chöùng quaû A-la-haùn baûo nhaø vua:

–Ngaøy xöa, Ñöùc Phaät coù daïy: “Khoâng ñöôïc noùi phaùp cho ngöôøi mang giaøy nghe”. Vua böïc töùc lieàn côûi giaøy ra. Vò Tyø-kheo chöùng quaû A-la-haùn laïi baûo nhaø vua: –Thuôû xöa, Ñöùc Nhö Lai cuõng coù daïy laø khoâng ñöôïc noùi phaùp cho ngöôøi bòt ñaàu nghe. Nghe lôøi aáy, vua lieàn noåi giaän döõ, trong taâm nghó raèng: “Hoâm nay ta bò thaày Tyø- kheo naøy laøm nhuïc, coù leõ thaày Tyø-kheo naøy thaáy ta bò hoùi ñaàu neân muoán laøm nhuïc ta. Neáu Tyø-kheo naøy noùi phaùp maø khoâng loït tai ta thì ta seõ cheùm ñaàu.” Luùc aáy vò vua lieàn côûi boû khaên truøm ñaàu vaø giuïc Sa-moân: –Xin thaày haõy mau noùi phaùp cho ta nghe. Thaày Tyø-kheo ñaùp: –Ñöùc Nhö Lai Chí Chaân Ñaúng Chaùnh Giaùc, cuõng daïy laø khoâng ñöôïc noùi phaùp cho nhöõng ngöôøi giaän döõ nghe. Giôø ñaây vua ñang giaän döõ laøm sao toâi daùm noùi phaùp? Vaäy vua haõy bình taâm laéng nghe toâi noùi thí duï naøy. Nhö doøng suoái ñuïc, nöôùc soâi traøo maõi khoâng thoâi. Nay, nhaø vua cuõng nhö vaäy, taâm yù chao ñaûo, roái loaïn thì laøm sao maø nghe phaùp ñöôïc. Nhaø vua nghe vaäy töï laáy laøm hoå theïn, lieàn sinh taâm cung kính, thaàm nghó: “Thaày Tyø-kheo naøy laø baäc thaùnh neân môùi soi xeùt thaáy roõ loøng ngöôøi nhö vaäy”. Vua lieàn ñöùng daäy khoûi choã ngoài, goái phaûi quyø saùt ñaát, traùn laïy saùt chaân thaày Tyø-kheo, thöa: –Cuùi xin baäc Thaùnh noùi phaùp cho con nghe, khieán taám thaân nhô baån naøy ñöôïc nhôø aân che chôû. Thöa xong, vua lieàn trôû laïi choã ngoài, chôø nghe phaùp. Luùc aáy thaày Tyø-kheo lieàn noùi cho nhaø vua nghe baøi keä naøy: Gioáng nhö suoái saâu Trong ngoaøi trong suoát Nghe phaùp nhö vaäy Ngöôøi trí vui möøng. Baáy giôø, thaày Tyø-kheo laïi noùi phaùp cho vua nghe, khieán taâm vua vui möøng, hôùn hôû, loøng tin saâu phaùt sinh, goác ñaïo khoâng bò lay ñoäng, cho neân noùi: Nghe phaùp nhö vaäy, ngöôøi trí vui möøng.

M Taâm nhaãn nhö ñaát Nhö nuùi khoâng ñoäng Nhö suoái trong veo Trí taâm khoâng loaïn. Taâm nhaãn nhö ñaát: Nhö maët ñaát naøy vöøa nhaän nhöõng ñoà saïch vöøa nhaän ñoà khoâng saïch, nhöng ñaát khoâng nghó raèng: Ta neân loaïi boû vaät naøy,

chaáp nhaän vaät kia. Ngöôøi trí giöõ haïnh cuõng nhö vaäy, neáu coù ai ñeán khen taëng cuõng khoâng laáy ñoù laøm vui, neáu coù ai ñeán cheâ bai beâu xaáu cuõng khoâng laáy ñoù laøm nhuïc, buoàn raàu, thaáy ñieàu laønh khoâng vui, nghe ñieàu aùc khoâng noåi giaän, cho neân noùi: Taâm nhaãn nhö ñaát. Nhö nuùi khoâng lay ñoäng: Nhö daõy nuùi ñöùng chô vô saùng toû bình yeân, gioù baõo giaän döõ vaãn khoâng laøm lay ñoäng. Baäc Thaùnh hieàn cuõng laïi nhö vaäy, khoâng vì thieáu boán thöù cuùng döôøng maø taâm coù theâm bôùt möøng lo, cho neân noùi: Nhö nuùi khoâng lay ñoäng. Nhö suoái trong veo, taâm trí khoâng loaïn: Nhö doøng suoái trong vaét, trong ngoaøi ñeàu trong suoát, khoâng bò doøng nöôùc nhoû laøm ñuïc. Ngöôøi trí cuõng nhö vaäy, beân trong khoâng

phaïm sai laàm, moïi gian taø beân ngoaøi khoù xaâm nhaäp. Taâm yù ngöôøi aáy cöùng chaéc nhö kim cöông khoâng theå phaù hoaïi, cho neân noùi: Nhö suoái trong veo, taâm trí khoâng roái loaïn.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*